

lähtien. Tämän kiinnostuksen tuloksena on syntynyt tutkimus Pohjois-Irlannin politiikasta. Richard Rosen tutkimusta on motivoinut ensinnäkin akateeminen kiinnostus pyrkiä paremmin ymmärtämään poliittisen vallankäytön luonnetta. Pohjois-Irlannin valinta tutkimuksen kohteeksi tässä suhteessa motivoituu Roselle siitä syystä, että brittiläisessä politiikassa ei ollut riittävästi poliittiseen vallankäyttöön liittyvää problematiikkaa. Toisena kiinnostuksen motiivina Rose viittaa yleiseen kiinnostukseensa Pohjois-Irlannin politiikkaan.

Jo motiiveista saattaa päätellä paljon mitä tuleman pitää. Rosen tutkimusasetelma on tuulahdus 1960-luvulta. Syvässä yhteiskunnallisessa kriisissä kamppailevan yhteiskunnan poliittista vallankäyttöä tutkitaan kuin Ruotsin poliittista kehitystä sosiaalidemokratian valtakaudella. Yhteiskunnallinen murros näkyy Rosen tutkimuksessa numerotietoina levottomuuksissa surmansa saaneiden lukumäärästä ja yhteiskunnan rakennetta peilataan kansanedustajien ikärakenteen muutokseen.

Rosen tutkimuksen parhaat puolet liittyvät tutkimuksen siihen vaiheeseen, jolloin hän esittää historiallisen katsauksen Pohjois-Irlannin politiikasta ja poliittisten voimasuhteiden kehityksestä vuodesta 1921 lähtien. Selvittäessään Stormontin paikkajakoa ja Pohjois-Irlannin poliittista vallankäyttöä 1970-luvun alkuun asti Rose peilaa mielenkiintoisella tavalla toisaalta alueen poliittisten voimasuhteiden kehittymistä ja toisaalta Pohjois-Irlannin poliittisen vallankäytön suhdetta Westminsterin politiikan tekijöihin. Jälkimmäistä aspektia olisi ehkä odottanut käsiteltävän enemmänkin tämänkaltaisessa julkaisussa.

Arveluttaviin henkilöpoliittisiin monimutkaisuksiin ja epähistoriallisuuksiin Rose turvautuu teoksensa siinä osassa, jossa hän käsittelee poliittisten puolueiden syntyä ja kehittymistä. Niinpä hän arvioidessaan katolisten suhtautumista Stormontin politiikkaan näkee kolme probleemaa, jotka poliittisen vallankäytön kannalta Pohjois-Irlannissa ovat olennaisen tärkeitä:

- National Party kieltäytyy olemasta lojaali oppositio brittihallinnolle,
- katoliset korostavat kansallisia tapoja ja arvoja,

RICHARD ROSE, *Northern Ireland, Time of Choice*, American Enterprise Institute for Public Policy Research, Washington 1976, 175 s.

Richard Rose, amerikkalaissyntyinen Strathclyden yliopiston politiikan tutkimuksen professori on esipuheensa mukaan ollut kiinnostunut Pohjois-Irlannin kysymyksestä vuodesta 1965

— kataliset ovat tuoneet poliittisen vallankäytön ongelmat »veristen katutappelujen tasolle».

Viimeksi mainittua ongelmaa käsitellessään Rose joutuu ymmälle selityksiä hakiessaan. Toisaalta hän syyttää katolisia siitä, että nämä kieltäytyvät realistisesta poliittisesta yhteistyöstä protestanttien kanssa Stormontissa, toisaalta hän syyttää protestantteja liian tiukasta politiikasta näiden käyttäessä valta-asemaansa parlamentissa mutta osansa saavat myös britit, jotka eivät antaneet Stormontille riittävästi varoja Pohjois-Irlannin yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseksi eivätkä päästäneet katolisia osallistumaan hallintoon. Etsiessään syytä poliittiselle väkivaltaisuukselle Pohjois-Irlannissa Rose täten onnistuu välttämään viittaukset niihin yhteiskunnallisiin ristiriitoihin ja syvällisiin rakenteellisiin ongelmiin, jotka panisivat poliittisen vallankäytön oikeisiin kehyksiinsä Pohjois-Irlannissa.

Parhaita osia Rosen teoksessa on hänen esityksensä Pohjois-Irlannin puoluelaitoksen kehityksestä. Hän tarkastelee puolueita ja puoluelaitosta puhtaasti pohjois-irlantilaisena ilmiönä pyrkien historiallis-sosiologisiin selityksiin. Hänen johtopäätöksensä on, että Pohjois-Irlannin puoluelaitos muistuttaa enemminkin Latinalaisen Amerikan puoluelaitosta siinä suhteessa, että väkivallan käyttö liittyy useiden puolueiden normaaliin toimintarutiiniin. Rinnastus on kuitenkin epäilemättä validi vain tarkasteltaessa 1970-luvun poliittista toimintaa Pohjois-Irlannissa, seikka jonka Rose myöntää itsekkin.

Hedelmättömin osa Rosen kirjassa on hänen analyysinsä Stormontin vaaleista ja Stormontin kokoonpanosta. Hän tyytyy tarkastelemaan alueen tärkeimmän poliittista valtaa käyttävän elimen toiminnassa sellaisia dimensioita kuten edustajien ikäjakaantumaa, ammatillista taustaa, uskonnollista taustaa, vertailee Stormontin kokoonpanoa Westminsterin parlamentin kokoonpanoon jne. Itse asiassa Rose tarkastelee tutkimuksensa pääongelmaa, poliittisen vallankäytön luonnetta Pohjois-Irlannissa lähes täysin irrallaan alueen sosiaalisesta ja taloudellisesta kehityksestä.

Poliittisen vallan käytön ongelmat Rose näkee Pohjois-Irlannissa ennen muuta vallitsevan

polarisaation tasapainottajana. Poliittisen järjestelmän tehtävänä, ja tämä pätee erityisesti poliittisiin instituutioihin, on siviilihallinnon puitteissa tapahtuvan yhteiskuntajärjestyksen palauttaminen. Rose näkee perimmäisinä syinä yhteiskunnalliseen epäjärjestykseen poliittisen järjestelmän kyvyttömyyden ajaa »yhteisen hyvän politiikkaa», joka tasapainottaisi yhteiskunnallisten voimien suhteita alueella.

Rosen esittämät ratkaisumallit ovat tutkimuksen edetessä kiteytyneet kirjan viimeisen luvun ensimmäiseen alaotsikkoon: ratkaisematon ongelma. Rosen ratkaisumallit epäilemättä ovat varsin traditionaalisia ja politiikantutkijalle ominaisia. Hän vaatii siviilihallintoa, väkivallan käytön monopolin omaavaa turvallisuusorganisaatiota ja balansoitua poliittisen vallan käyttöä viitaten sekä yhteiskunnallisten ryhmien tasapainoiseen edustamiseen että poliittisen järjestelmän instituutioiden keskinäiseen tasapainoon.

Kokonaisuudessaan Richard Rosen kirja poliittisen vallankäytön luonteesta yhteiskunnallisessa kriisitilanteessa on kouluesimerkki siitä, miten rajoittunut politiikantutkija epäilemättä korrektilla analyysimenetelmällä tuottaa tutkimuksen, joka lähes kokonaan kykenee välttämään poliittisen vallankäytön perustana olevat ristiriidat. Mikä onkaan sen tutkimuksen yhteiskunnallinen käyttö, joka sanoo Pohjois-Irlannin poliittisen vallankäytön ongelmien johtuvan siviilihallituksen heikkoudesta ja väkivallan monopolin omaavan turvallisuusorganisaation puuttumisesta vaikka esittääkin kiintoisia tuloksia kansanedustuslaitoksen ikäjakaantumasta?

Esko Antola